

A Minőségügyi Világkongresszus után

Napirenden a minőség ügye, de miért nincs átfogó minőségpolitika?

Az Európai Minőségügyi Szervezet Budapesten megtartott 55. Kongresszusa, amely a 3 évente megtartott Minőségügyi Világkongresszus szerepét is betöltötte, méltán vívta ki a résztvevők egybehangzó és szuperlatívuszokban kifejezett elismerését. Ez az elismerés kiterjedt mind a Kongresszus szakmai színvonalára, mind a lebonyolítás szervezettségére. Lapunk jelen számából olvasóink átfogó összefoglalást kaphatnak a Kongresszuson elhangzott előadások fő gondolataiból és a levonható legfontosabb következtetésekből.

Az előadások jó része egyértelműen tükrözte azt a felismerést, hogy a gazdasági vállalkozások és valamennyi más szervezet tevékenységében a fenntarthatóságnak és a társadalmi felelősségnek döntő szerepet kell kapnia, és a minőséget is ezekből az aspektusokból kell a jövőben kezelni.

Az elhangzottak alapján az a kérdés is megválaszoltnak tekinthető, hogy a minőség menedzsmentje vagy a menedzsment minősége-e a meghatározó egy szervezet irányításában. Mivel a szervezeteknek valójában mindig csak egyféle irányítási rendszerük van (amely kedvező esetben integrálja a minőségirányítási rendszert is), így annak minősége határozza meg a szervezet működését, teljesítményét és pozícióját, azaz a minőségirányítás alapelveit egyre inkább az átfogó irányítási rendszer alkotóelemeivé kell tenni.

Az előadások jelentős része azt is sugallta, hogy a társadalom erősödő minőségi szemlélete és gondolkodása, valamint az ENSZ, a regionális szervezetek és a kormányok minőségorientált tevékenysége nélkülözhetetlen a jövő sokasodó problémáinak megoldásában.

Fentiek alapján jogos az az igény, hogy az Európai Unió és a tagországok kormányai erősítsék a minőség szerepét fejlesztési stratégiáikban a versenyképesség tényezői között, beleértve a szervezeti kiválóság elismerésének újszerű megközelítését is. Sokan felvetik a kérdést, hogy miért nincs az Uniónak (és több tagországnak) egy átfogó, egységes minőségpolitikája. Az Európai Unió működését meghatározó alapelvek ismeretében azonban megtaláljuk a választ erre a kérdésre is. Az EU lényegét adó Egységes Belső Piacnak a Római Szer-

ződés 3. cikke (1) bekezdésének c) pontja szerint lehetővé kell tennie az áruk, személyek, szolgáltatások és tőke szabad mozgását, azaz a négy szabadságot. A belső piac kiteljesítése érdekében az Európai Közösségek 1985-ben elfogadta a műszaki szabályozásról és szabványokról szóló ún. „új megközelítés”, valamint a megfelelőség-értékelésről szóló „globális megközelítés” elvét. Ezek alapján a termékeknek csak azon körére lehet kötelező érvényű követelményeket előírni, amelyek a fogyasztók életét, egészségét vagy biztonságát veszélyeztetik, vagy környezetvédelmi szempontból kockázatot jelentenek. A minőséget befolyásoló egyéb paraméterek nem képezhetik a közösségi jogforrások tárgyát, ezek piaci kategóriát képeznek. Egy általános elvárásokat és konkrét követelményeket tartalmazó minőségpolitikának a kidolgozása és a tagországokkal való elfogadtatása – a 90-es években eredménnyel kecsegtető próbálkozások ellenére – nehezen megoldható feladatnak tűnik, különösen akkor, ha figyelembe vesszük, hogy a minőség fogalmát ma már nem csak az ipari termékekre terjesztjük ki, hanem egyre inkább az oktatás, az egészségügy és a közigazgatás területére is.

Fentiek alapján érthető, hogy a Kongresszuson az EU Bizottságának képviselője az Európai Minőségügyi Keretprogram ismertetése során azt hangsúlyozta, hogy a minőségpolitika terén a Bizottság nem kíván központi szerepet vállalni, inkább a katalizátor szerepét tervezi betölteni. Az EU Bizottsága természetesen támogatja a minőség jobbítását célzó lépéseket, példaként említhető a nemzetközi szabványügyi szervezetek (ISO, IEC) által kidolgozott különböző irányítási rendszerek és megfelelőség-értékelési eljárások európai szabványokként való bevezetése. Tekintve, hogy a globalizálódó világgazdaságban és a régiók világméretű versenyében Európa helytállása a versenyképességét döntően befolyásoló minőségtől és az innováció sikerességétől függ, az Európai Unió átfogó minőségpolitikájának kidolgozása és elfogadtatása nem sokáig várható magára.

